

ИЗВЕШТАЈ

о спроведеним јавним консултацијама о Нацрту правилника о условима приступа до прве или након прве разделне тачке и начину расподеле трошкова

На основу члана 37. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС”, број 35/23, у даљем тексту: Закон), Регулаторно тело за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Регулатор), објављује на веб презентацији Извештај о резултатима спроведених јавних консултација о Нацрту правилника о условима приступа до прве или након прве разделне тачке и начину расподеле трошкова (у даљем тексту: Нацрт правилника).

Изради Нацрта правилника приступило се како би се створили услови за развој регулаторног оквира у погледу услова приступа до прве или након прве разделне тачке, који до сада нису били регулисани у Републици Србији.

Регулатор је припремио Нацрт правилника и у складу са чл. 36. и 37. Закона, спровео јавне консултације у периоду од 2. октобра до 16. новембра 2023. године, како би све заинтересоване стране биле благовремено и правилно информисане о предложеним решењима, чиме би се омогућило да дају свој допринос даљем унапређењу предложених решења.

Текст Нацрта правилника објављен је на званичној веб презентацији Регулатора (<https://www.ratel.rs/cyr/blog/javne-konsultatsije-o-natsrtu-pravilnika-o-uslovima-pristupa-do-prve-ili-nakon-prve-razdelne-tacke-i-nachinu-raspodele-troshkova>), као и на порталу Е-консултације, а сва заинтересована лица била су у могућности да своја мишљења о предмету јавне консултације доставе у писаном или електронском облику.

Регулатору су доставили мишљења: Предузеће за телекомуникације Телеком Србија а.д. Београд (у даљем тексту: Телеком Србија а.д.), CETIN d.o.o. Beograd и SBB DOO BEOGRAD.

У наставку Регулатор даје одговоре на достављена мишљења:

1. Телеком Србија а.д.:

Мишљење/предлог/примедба/коментар:	Одговор:
Начелне примедбе:	
Начелних примедби и коментара - нема	
Конкретне примедбе на чланове Нацрта правилника:	
<p>1. Члан 2. став 1. тач. 1) и 2)</p> <p>„1) Власник инфраструктуре је власник разделне тачке, инсталација и каблова, односно припадајућих средстава који није оператор, односно привредни субјект; 2) Ималац права коришћења разделне тачке, кабловске инсталације и каблова до крајњег корисника може бити оператор, власник инфраструктуре или физичко/правно лице које на основу уговора са власницима зграде, или власником инфраструктуре има право планирања, пројектовања, постављања, одржавања, развоја и коришћења разделне тачке, инсталација и каблова, као и припадајућих средстава унутар зграда“.</p> <p>Коментар: Из значења појмова употребљених у Нацрту правилника а наведених у члану 2. став 1. тач. 1) којим је дефинисан власник инфраструктуре прописано је да оператор односно привредни субјект није власник инфраструктуре. Надаље у члану 2. став 1. тачка 2) дефинисано је да оператор, власник инфраструктуре или физичко/правно лице које на основу уговора са власницима зграде или власником инфраструктуре има право планирања, пројектовања, постављања, одржавања, развоја и коришћења разделне тачке, инсталација и каблова, као и припадајућих средстава унутар зграда може бити ималац права коришћења. С тим у вези указујемо да постоје инсталације у зградама које су изградили и поставили оператори односно и сходно томе су и власници (инсталација), док</p>	<p>Примедба је размотрена и делимично се прихвата.</p> <p>Питање власништва не представља предмет уређивања овог правилника. Измењена је дефиниције, односно значење појма <i>ималац права коришћења физичке инфраструктуре</i>, која не сугерише власнички статус оператора над физичком инфраструктуром, па се члан 1. тачка 2) Предлога правилника мења и гласи:</p> <p><i>„Ималац права коришћења физичке инфраструктуре до крајњег корисника може бити оператор или власник физичке инфраструктуре који није оператор;“.</i></p>

<p>други привредни субјекти могу остварити услуге преко те инфраструктуре уговором са оператором који је изградио инфраструктуру (инсталације у згради, вертикално и хоризонтално каблирање по Закону о електронским комуникацијама). <u>По напред наведеним дефиницијама оператор који је изградио инфраструктуру (инсталације) у згради, иако власник инсталација, није означен као власник инфраструктуре, већ као ималац права коришћења.</u> Други привредни субјект који по уговору користи ту инфраструктуру је такође ималац права коришћења. Нацрт правилника не препознаје стварног власника инсталација као власника инфраструктуре, већ у случају да је власник оператор, он је ималац права коришћења исто као и привредни субјект који од њега изнајмљује нпр. битстреам по тој истој инфраструктури.</p> <p>Из наведеног произлази да је власник инфраструктуре уједно и ималац права коришћења, али ималац права коришћења није обавезно и власник инфраструктуре, по дефиницијама. У већини постојећих зграда оптичке инсталације до стана (и у стану) су изградили оператори, и они су власници тих инсталација, па није јасно зашто у члану 2. став 1. тачка 1) не препознаје оператора као власника инфраструктуре. Ако дефинишемо оператора који је изградио инсталације (вертикално и хоризонтално каблирање у згради) као имаоца права коришћења, ко је онда власник инфраструктуре за те водове/инсталације у згради или у том случају не постоји власник инфраструктуре?</p> <p>Сходно наведеном неопходно је ускладити чињенично стање са предметним чланом из Нацрта правилника.</p>	
<p>2. Члан 2. став 1. тачка б)</p> <p>„б) Нове мреже су мреже врло високог капацитета које нису у експлоатацији дуже</p>	<p>Предлог је размотрен и делимично се прихвата.</p>

од три године. Постојеће мреже, унапређене постављањем нове активне опреме се не сматрају новим мрежама“.

Коментар: У ВЕРЕС-овим Смерницама о критеријумима за доследну примену члана 61.(3) ЕЕСС у тачки 94. предвиђено је да мреже које се сматрају новим у складу са чланом 61.(3) ЕЕСС

су мреже које су скоро постављене што значи да је пружање услуга корисницима почело пре не дуже од 5 година. Надаље у наведеним Смерницама истиче се да нове мреже обично не укључују надоградњу постојећих мрежа осим ако су улагања у физичку инфраструктуру, нпр. нове канале и ожичења као што су оптички водови значајна и ако се очекује да ће преузимање или тржишни удео мреже бити ограничен што захтева предност првог улагача.

Сходно наведеном предлажемо да члан 2. став 1. тачка б) буде дефинисана на следећи начин:

б) Нове мреже су мреже врло високог капацитета које нису у експлоатацији дуже од три године. Постојеће мреже, унапређене постављањем нове активне опреме се не сматрају новим мрежама“. Новим мрежама се могу сматрати и надограђене постојеће мреже ако су улагања у физичку инфраструктуру, нпр. нове канале и ожичења као што су оптички водови значајна и ако се очекује да ће преузимање или тржишни удео мреже бити ограничен што захтева предност првог улагача!

Ставом (тексту Нацрта правилника појам нова мрежа користи се само у члану 9. став 1. тачка 2) где је прописано: „Регулатор ће одбити захтев имаоца права за одређивање обавезе омогућавања приступа елементима мреже ако утврди да:

2) би прописивање таквих обавеза угрозило економску или финансијску одрживост постављања нове мреже, посебно у случају мањих локалних

У дефиницији, односно значењу појма *нове мреже* измењен је рок пружања услуга корисницима са три на пет година, па се члан 2. тачка б) Предлога правилника, мења и гласи:

„*Нове мреже* су мреже врло високог капацитета које је изградио привредни субјект и преко које се услуге корисницима не пружају дуже од пет година. Надограђене постојеће мреже се могу сматрати новим мрежама ако су улагања у капацитете електронске комуникационе мреже нпр. у оптичке водове значајна и ако се очекује да ће преузимање или тржишни удео мреже бити ограничен, што захтева предност првог улагача. Постојеће мреже, унапређене постављањем нове активне опреме се не сматрају новим мрежама;“.

<p>пројеката, под којим се подразумевају пројекти реализовани од стране привредних субјеката који су нови на тржишту, присутни у малим местима, или нових пројеката који потенцијално имају мање од 500 крајњих корисника.“</p> <p>Сходно наведеном Регулатор ће одбити прописивање обавезе приступа ако би то угрозило економску или финансијску одрживост постављања нове мреже. У наведеном контексту, може се закључити да се постављање нове мреже тек разматра, да је свакако „нова“, па није неопходна дефиниција „нове мреже“ као „не старије од три године“. Предлог је да се избаци реч „постављања“, већ да пасус гласи „би прописивање таквих обавеза угрозило економску или финансијску одрживост нове мреже“, као и да се појасни да у периоду од 3 године од постављања нове мреже Регулатор не би требало да прописује обавезу приступа јер би то угрозило финансијску одрживост нове мреже.</p> <p>Предлажемо да се промени овај члан и да се новим мреже сматрају оне које нису у експлоатацији дуже од пет година, уместо од три године.</p>	<p>У члану 9. став 1. тачка 2) Предлога правилника брисана је реч „постављање“.</p>
<p>3. Члан 3. став 2.</p> <p>„Разделну тачку поставља ималац права коришћења разделне тачке, кабловске инсталације и каблова (у даљем тексту: ималац права).“</p> <p>Коментар: Неопходно је у члану 3. став 2. прецизирати појам „поставља“ да ли исти је употребљен у значењу „одређује“ или термин означава физичко постављање.</p>	<p>Коментар је размотрен и делимично се прихвата.</p> <p>Члан 3. став 2. Предлога правилника мења се и гласи:</p> <p>„Прву разделну тачку поставља ималац права коришћења физичке инфраструктуре.“</p> <p>Став је да значење појма „поставља“ нема потребе прецизирати, из разлога што се исти односи на физичко постављање.</p>
<p>4. Члан 3. став 3.</p> <p>„Када захтеви за обезбеђивање приступа разделној тачки не могу бити испуњени у тачки која је разумно близу крајњем</p>	<p>Коментар је размотрен и делимично се прихвата.</p> <p>Члан 3. став 3. Предлога правилника мења се и гласи:</p>

кориснику, у смислу одређења из става 1. овог члана, Регулаторно тело за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Регулатор) може проширити обавезу приступа након прве разделне тачке, коју утврђује као најближу крајњим корисницима, на којој се може повезати довољан број крајњих корисника, како би инвестиција била комерцијално одржива за подносиоца захтева и како би се превазишле значајне баријере за репликацију мреже.“

Коментар: У члану 3. став 3. неопходно је прецизирати следећи део текста: „обавеза приступа након прве разделне тачке.....на којој се може повезати довољан број корисника.“

Сходно наведеном предлажемо да се допуни напред наведени део текста на следећи начин: „„може проширити обавезу приступа након прве разделне тачке, на тачку коју утврђује као најближу крајњим корисницима, на којој се може повезати довољан број крајњих корисника...“.

Надаље, потребно је прецизирати шта све може да обухвата појам „тачка“ – да ли је то „разделна тачка“ која функционално одговара дефиницији „разделне тачке“ из члана 2. став 1. тачка 3), односно из члана 3. став 1. „прве разделне тачка“, у смислу „могућег приступа ожичењима, кабловима и припадајућим средствима“, што указује на дистрибутивни орман или кутију – или „тачка након прве разделне тачке“ може да буде и наставак на каблу?

Потребно је прецизирати и члан 3. став 3. у делу текста: „захтеви за обезбеђивање приступа разделној тачки не могу бити испуњени у тачки која је разумно близу крајњем кориснику, у смислу одређења из става 1. овог члана“ у смислу ближег и подробнијег одређивања на које случајеве се односи текст „не могу бити испуњени“?

„Када захтеви за обезбеђивање приступа првој разделној тачки не могу бити испуњени у тачки која је разумно близу крајњем кориснику, у смислу става 1. овог члана, Регулаторно тело за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Регулатор) може проширити обавезу приступа на тачку након прве разделне тачке, коју утврђује као најближу крајњим корисницима, на коју се може повезати довољан број крајњих корисника, како би инвестиција била комерцијално одржива за подносиоца захтева за приступ физичкој инфраструктури (у даљем тексту: подносилац захтева), и како би се превазишле значајне баријере за репликацију мреже.“

У вези са коментаром да је потребно ближе и подробније одређивање на које се случајеве односе речи „не могу бити испуњени“, указујемо да су услови за одређивање обавеза из члана 58. Закона немогућност економске и техничке репликације мреже. Одредбом члана 58. став 5. Закона је прописано да привредни субјект може да захтева приступ кабловима и кабловској инсталацији, као и припадајућим средствима унутар зграда или до прве сабирне или разделне тачке, када је та тачка смештена изван згаде, уколико је реплицирање такве инфраструктуре економски неефикасно или технички неизводљиво. Напомињемо да су у Прилогу 1. овог правилника, описане економске и физичке баријере приликом репликације мрежа. Уколико се утврди да привредни субјект који подноси захтев за приступ може реплицирати мрежу све до крајњег корисника, нема потребе за одређивањем обавеза из члана 58. Закона. Комерцијална одрживост је ближе описана у Прилогу 1 овог правилника. Члан 8. Предлога правилника је допуњен критеријумима за одређивање тачке након прве разделне тачке.

Кад су у питању спорне ситуације, овим правилником не могу бити уређени сви

С тим у вези, указујемо на различите ситуације због којих је неопходно прецизирати напред наведени текст који се односи на немогућност испуњења захтева:

- Ако ималац права коришћења (оператор) има прву разделну тачку у згради или ван ње и даје приступ тој разделној тачки према обавези давања приступа, онда је захтев у смислу одређења из члана 3. став 1. испуњен. (став 1: Прва разделна тачка је физички приступачна тачка која се налази што ближе крајњим корисницима, где је могућ приступ ожичењима, кабловима и припадајућим средствима. Може се налазити унутар зграде (сутерен, подрумске просторије или посебан део зграде) или ван зграде (улични орман или сличан одговарајући објекат);

- Ако ималац права коришћења (оператор) има разделну тачку и не дозвољава приступ, захтев и даље „може бити испуњен“ решењем Регулатора или применом правних средстава – нема потребе да се одређује обавеза приступа „након прве разделне тачке“;

- Ако ималац права коришћења (оператор) нема прву разделну тачку у згради или ван ње, онда он и не може дати приступ разделној тачки.

Узимајући у обзир напред наведено, неопходно је разјаснити који су то случајеви у којима „захтеви за обезбеђивање приступа не могу бити испуњени“. На пример, ималац права коришћења (оператор) може испунити захтев, али подносилац захтева можда не може прићи тој разделној тачки, у ком случају је „захтев испуњен“, али приступ није остварен. Даље, да ли то значи да ће Регулатор одредити обавезу приступа након прве разделне тачке иако је оператор испунио захтев за приступ првој разделној тачки, али она није одговарајућа за подносиоца захтева?

могући случајеви, већ ће се у конкретним ситуацијама поступати у складу са принципима који су дати у овом правилнику.

У случају да прва разделна тачка, према дефиницијама из члана 2. и члана 3, нема слободан капацитет ка крајњим корисницима, односно због недостатка капацитета „захтев не може бити испуњен“ (члан 3. став 3.), одређивање обавезе приступа након прве разделне тачке (члан 3 став 3.) не може омогућити приступ тим корисницима које покрива прва разделна тачка – односно крајњим корисницима се без репликације инфраструктуре не може омогућити приступ и коришћење услуге, јер нема довољно капацитета у кабловима који воде од разделне тачке ка њима.

Такође, део текста из члана 3. став 3. који гласи „на којој се може повезати довољан број крајњих корисника, како би инвестиција била комерцијално одржива за подносиоца захтева и како би се превазишле значајне баријере за репликацију мреже“ односи се на обавезу приступа коју Регулатор прописује након што „захтеви за обезбеђивање приступа разделној тачки не могу бити испуњени у тачки која је разумно близу крајњем кориснику“. Из наведеног следи да није прецизно одређено у којим случајевима је захтев за приступ разделној тачки „разумно близу крајњим корисницима“ у смислу одређења из члана 3. став 1. не може бити испуњен. Уколико је „повезивање довољног броја корисника“ услов да „захтев буде испуњен“, онда цео став треба формулисати на тај начин где би постало јасно да је случај када „захтев не може бити испуњен“ заправо случај када оператор даје приступ првој разделној тачки (дакле, испуњава своју обавезу давања приступа), али подносилац захтева са те тачке не може покрити довољан број корисника да би му инвестиција била одржива.

Потребно је прецизирати који је критеријум за одређивање „довољног броја корисника“ из члана 3. став 3. На који начин се одређује „довољан број крајњих

<p>корисника, како би инвестиција била комерцијално одржива за подносиоца захтева и како би се превазишле значајне баријере за репликацију мреже“?</p>	
<p>5. Члан 3. ст. 4. и 5.</p> <p>„Приступ разделној тачки унутар или ван зграде може бити условљен законским и административним ограничењима, која произлазе из других регулаторних области, као што су урбанистичко планирање или безбедносни стандарди. Ограничења из става 4. овог члана Регулатор узима у обзир приликом одређивања прве разделне тачке.“</p> <p>Коментар: Потребно је прецизирати члан 3. став 5. у смислу када то Регулатор одређује прву разделну тачку, у ком делу процеса? С обзиром да члан 3. став 1. дефинише шта је прва разделна тачка, нејасан је поступак односно да ли прву разделну тачку одређује ималац права коришћења (оператор) на основу дефиниције и даје податке Регулатору? На који начин Регулатор одређује „обавезу приступа након прве разделне тачке“ из члана 3. става 3, односно да ли има податке од оператора и о другим тачкама након прве разделне тачке, да би спровео одлучивање? Када Регулатор „одређује прву разделну тачку“ на начин наведен у члану 3. ст. 4. и 5.?</p>	<p>Коментар је размотрен и не прихвата се.</p> <p>Објашњење „процедуре“:</p> <p>Ималац права коришћења поставља прву разделну тачку према топологији своје мреже и уписује је у базу података, која је доступна на веб презентацији Регулатора. Регулатор одређује обавезу приступа разделној тачки када подносилац захтева за приступ физичкој инфраструктури и ималац права коришћења, не постигну договор. Регулатор проверава приступачност прве разделне тачке, која је наведена у бази података или увидом на лицу места. Уколико прва раздела тачка не испуњава захтеве приступачности и не може се уз разумне трошкове, учинити приступачном, Регулатор може да одреди обавезу приступа тачки након прве разделне тачке, увидом у стање на терену.</p>
<p>6. Члан 4. став 1. тачка 9)</p> <p>„Разделна тачка треба да испуни следеће услове, и то да:</p> <p>...9) омогући приступ за не мање од три подносиоца захтева“.</p> <p>Коментар: Постојеће разделне тачке, по дефиницијама из члана 2. и члана 3. Нацрта правилника имају одређени капацитет (приступа крајњим</p>	<p>Коментар је размотрен и делимично се прихвата.</p> <p>Члан 4. став 1. тачке 8) и 9) су обрисане, а додат је став 2. који гласи:</p> <p>„Уколико нису испуњени сви наведени критеријуми за приступачност прве разделне тачке, Регулатор може одредити имаоцу права обавезе које он треба да испуни, како</p>

<p>корисницима), који се дели на заузет капацитет и слободан капацитет. Ако разделна тачка, која је то по дефиницији, не може да задовољи овај услов јер нема слободног капацитета – да ли се онда не рачуна као „разделна тачка“ у смислу обавезе приступа?</p> <p>Да ли ималац права коришћења (оператор) одређује разделне тачке према топологији своје мреже, дефиницији разделне тачке и условима које она треба да задовољи или то чини Регулатор – у вези са коментаром који смо изнели на члан 3 став 5.</p>	<p>би прва разделна тачка била приступачна подносицу захтева, а у складу са техничким могућностима и разумним трошковима.“</p> <p>Изменама чл. 3. и 5. Предлога правилника прецизирано је да ималац права коришћења инфраструктуре поставља прве разделне тачке према топологији своје мреже и уписује је у базу података, која је доступна на веб презентацији Регулатора.</p> <p>Уколико нису испуњени сви наведени критеријуми за приступачност прве разделне тачке, Регулатор може одредити имаоцу права обавезе које он треба да испуни, како би прва разделна тачка била приступачна подносицу захтева, а у складу са техничким могућностима и разумним трошковима или уколико не постоје могућности за исто (физичке или економске баријере), да одреди тачку након прве разделне тачке, на којој може да се обезбеди приступ инфраструктури подносиоцу захтева.</p>
<p>7. Члан 5.</p> <p>„Ималац права је у обавези да Регулатору достави податке о географској локацији разделне тачке (географске координате) и адресу зграда које су повезане на ту разделну тачку.“</p> <p>Коментар: У члану 3. став 5. Нацрта правилника прописано је да Регулатор „приликом одређивања прве разделне тачке“ узима нека ограничења у обзир, из чега проистиче да Регулатор одређује прву разделну тачку. Потребно је прецизирати процес - када Регулатор одређује прву разделну тачку (члан 3. став 5.), на основу којих података, и када ималац права коришћења доставља податке о географској локацији разделне тачке (члан 5.) Да ли ималац права коришћења (оператор) најпре доставља локације свих тачака које испуњавају услов из дефиниције наведене у чл. 2. и 3., као и услове из члана 4., а онда</p>	<p>Коментар је размотрен и делимично се прихвата</p> <p>Видети одговор Регулатора на коментар у вези са чланом 3. ст. 4. и 5. Нацрта правилника.</p> <p>Обавеза достављања података из члана 5. Нацрта правилника односи се и на нове мреже и на постојеће мреже.</p> <p>Унос података у базу података, као и ажурирање базе података коју води Регулатор, допуњено је у чл. 5. и 11. Предлога правилника.</p>

Регулатор одређује прву разделну тачку (члан 3. став 5.), узимајући у обзир ограничења наведена у члану 3. став 4. Да ли се доставља локација једне разделне тачке након што се ималац права коришћења или подносилац захтева обратe Регулатору након што нису постигли договор из члана 6. Нацрта правилника?

Надље, да би Регулатор закључио да „захтеви за обезбеђивање приступа разделној тачки не могу бити испуњени“ (члан 3. став 3.), он мора прво имати податке о разделној тачки, затим захтев и објективне разлоге због којих захтев не може бити испуњен, да би у складу са чланом 3. став 3., „проширио обавезу приступа након прве разделне тачке“. Да ли се „одређивање прве разделне тачке“ од стране Регулатора из члана 3 став 5 можда односи на „одређивање обавезе приступа након прве разделне тачке“?

У члану 11. Нацрта правилника прописано је да ималац права има 90 дана да достави податак предвиђене у члану 5. Регулатору. Ко одређује разделну тачку и када ималац права може да достави податке? Да ли је одређује сам и доставља податке за све зграде које покрива или доставља податке на захтев? Да ли реч „поставља“ у члану 3 став 2 значи „одређује“ или „физички поставља“?

У члану 6 је наведено: „Подносилац захтева може да захтева, од имаоца права, приступ кабловима и кабловској инсталацији, као и припадајућим средствима унутар зграда или до прве разделне тачке, када је та тачка смештена ван зграде.“

Према наведеном члану, најпре се подносилац захтева обраћа имаоцу права, а ако не постигну договор, свака страна се може обратити Регулатору за одлучивање (члан 6., став 3.). Приликом подношења захтева Регулатору подносилац захтева је дужан да достави податке о локацији разделне тачке (члан 6., став 3., тачка 1)).

<p>Регулатор (члан 7.) одлучује на основу одређених критеријума и може утврдити имаоцу права обавезу омогућавања приступа разделној тачки и припадајућим средствима. Овде је процес јасан, али надаље остаје нејасно када на основу члана 5. Ималац права доставља податке о разделној тачки, као и за коју тачку доставља податке односно ако доставља податке након захтева онда су подаци за ту тачку, ако је пре захтева онда су подаци за све тачке у мрежи?</p> <p>Неопходно је прецизирати да ли се достављање података односи на нове мреже или и на постојеће мреже? Да ли је предвиђена периодичност ажурирања података?</p>	
<p>8. Члан 8. став 3.</p> <p>„Уколико приступ до прве разделне тачке омогућава приступ недовољном броју крајњих корисника, Регулатор може имаоцу права одредити обавезу омогућавања приступа тачки након прве разделне тачке, како би се омогућио приступ већем броју крајњих корисника, чиме би реализација приступа разделној тачки била комерцијално одржива.“</p> <p>Коментар: У наведеном члану неопходно је прецизирати који критеријум се примењује за одређивање „недовољног броја корисника“?</p> <p>Надаље, потребно је ближе одредити да ли „тачка након прве разделне тачке“ (члан 8. став 3.) мора бити „разделна тачка“ или може бити наставак у каблу? Односно, да ли се под „обавезом приступа након прве разделне тачке“ (члан 3. став 3.), односно „обавезом приступа тачки након прве разделне тачке“ (члан 8.) подразумева приступ некој разделној тачки („лак приступ ожичењу итд.“ из члана 3. став 1, односно „лако прикључење корисника“ из члана 2, став 1. тачка 3.) или може обухватати и „приступ елементима мреже“</p>	<p>Коментар је размотрен и делимично се прихвата.</p> <p>Члан 8. став 3. Предлога правилника допуњује се и гласи:</p> <p>„Уколико се приступом до прве разделне тачке не могу у довољној мери решити велике и трајне економске или физичке баријере за постављање нових елемената мреже, Регулатор може имаоцу права одредити обавезу омогућавања приступа у тачки која је након прве разделне тачке, на коју се може повезати довољан број крајњих корисника, како би инвестиција била комерцијално одржива за подносиоца захтева и како би се превазишле значајне баријере за репликацију мреже.“</p> <p>У члану 8. став 4. Предлога правилника су наведени критеријуми на основу којих Регулатор одређује тачку након прве разделне тачке.</p> <p>Регулатор не може одредити обавезу омогућавања приступа целокупној мрежи за приступ имаоца права.</p>

<p>(члан 8.) у смислу прикључења на кабл у неком наставку?</p> <p>Уколико је једина разделна тачка након прве разделне тачке разделна тачка уз уређај, на централној локацији од које креће комплетна приступна мрежа, а која може бити даље од циљног подручја, да ли Регулатор може прописати обавезу приступа целој приступној мрежи имаоца права?</p>	
<p>9. Члан 9. став 1.</p> <p>„Регулатор ће одбити захтев имаоца права за одређивање обавезе омогућавања приступа елементима мреже ако утврди да:...”</p> <p>Коментар: У члану 9. став 1. грешком је наведено да ће Регулатор одбити захтев имаоца права уместо захтев подносиоца захтева. Наиме, у складу са чланом 2. став 1. тачка 5) подносилац захтева је привредни субјект који је поднео захтев имаоцу права коришћења разделне тачке, кабловске инсталације и каблова, за приступ до прве или након прве разделне тачке, а Регулатор одређује обавезу приступа имаоцу права (члан 2. став 1. тачка 2) који је одређен у члану 2. став 1. тачки 3) као „Ималац права коришћења разделне тачке, кабловске инсталације и каблова до крајњег корисника може бити оператор, власник инфраструктуре или физичко/правно лице које на основу уговора са власницима зграде или власником инфраструктуре има право планирања, пројектовања, постављања, одржавања, развоја и коришћења разделне тачке, инсталација и каблова, као и припадајућих средстава унутар зграда;“</p> <p>Сходно наведеном, у члану 9. став 1. грешком је прописано да је ималац права поднео захтев који Регулатор одбија. У којим ситуацијама би ималац права поднео захтев? Није логично да Ималац права, у</p>	<p>Коментар је размотрен и прихвата се.</p> <p>Исправљена је техничка грешка, односно омашка у складу са коментаром на члан 9. став 1. Нацрта правилника.</p>

<p>контексту конкретне разделне тачке, дакле онај ко располаже том тачком, подноси захтев „за одређивање обавезе омогућавања приступа елементима мреже“, ако говоримо о приступу разделној тачки и припадајућим средствима из члана 6. Нацрта правилника, као елементима мреже.</p> <p>Такође, у овом ставу се помиње „обавеза приступа елементима мреже“ – а не обавеза приступа разделној тачки и припадајућим средствима. Нејасно је о каквим се „елементима мреже“ ради, да ли се ради о приступу разделној тачки и припадајућим средствима из члана 6, као елементима мреже, те молимо Регулатора да у складу са напред наведеним модификује у потпуности члан 9, став 1, а потом и тач. 1) и 2), како би у потпуности био јасан смисао, али и ситуација на који се исти односи.</p>	<p>Прихвата се да се, у складу са чланом 58. став 14. Закона, уместо „Регулатор ће одбити захтев имаоца права за одређивање обавезе омогућавања приступа елементима мреже, ако утврди да:“, члан 9. став 1. Предлога правилника мења и гласи:</p> <p>„Регулатор ће одбити захтев подносиоца захтева за одређивање обавезе омогућавања приступа тачки након прве разделне тачке, ако утврди да:“.</p>
<p>10. Члан 11.</p> <p>„Ималац права је у обавези да Регулатору достави податке из члана 5. овог правилника у року од 90 дана од дана његовог ступања на снагу“.</p> <p>Коментар: Члан 5. Нацрта правилника дефинише податке о разделној тачки који се достављају („Ималац права је у обавези да Регулатору достави податке о географској локацији разделне тачке (географске координате) и адресу зграда које су повезане на ту разделну тачку.“)), па је потребно прецизирати за које разделне тачке се достављају подаци. Да</p>	<p>Коментар је размотрен и делимично се прихвата.</p> <p>Рок за доставу података је измењен у члану 11. Предлога правилника и гласи:“ Ималац права је у обавези да Регулатору достави податке из члана 5. овог правилника у року од шест месеци од дана успоставе базе података из члана 56. Закона.“</p> <p>Видети одговор на коментар који се односио на члан 4. Нацрта правилника.</p>

<p>ли се достављају за све разделне тачке које ималац права идентификује према дефиницијама из члана 2. и члана 3, као и условима из члана 4? Када онда Регулатор одлучује о првој разделној тачки из члана 3. став 5, узимајући у обзир ограничења из члана 3. став 4?</p>	
<p>11. Прилог 1.</p> <p>„Приликом процене пословног плана за постављање мреже подносиоца захтева, треба водити рачуна о временском хоризонту. Временски хоризонт је временски период, који би ефикасан подносилац захтева обично узео за процену повраћаја своје инвестиције.“</p> <p>Коментар: Потребно је прецизирати на који начин се узима у обзир временски хоризонт, на који начин се рачуна, која је методологија процене повраћаја инвестиције?</p>	<p>Коментар је размотрен и делимично се прихвата, односно извршена је допуна Прилога 1. Предлога правилника.</p> <p>У вези са предлогом да се прецизира узимање у обзир временског хоризонта, напомиње се да је временски хоризонт временски период који би ефикасан подносилац захтева за приступ физичкој инфраструктури уобичајено узео у обзир при процени повраћаја своје инвестиције. Процена разумности одређеног временског периода зависиће од података добијених од подносиоца захтева, али Регулатор при доношењу закључака може користити и друге релевантне изворе података. У обзир се узимају инкрементални (додатни) приходи од развоја мреже у посматраном периоду, као и одговарајући инкрементални трошкови развоја мреже подносиоца захтева, као и трошкови за све велепродајне услуге потребне за пружање услуга корисницима.</p>
<p>12. Прилог 1.</p> <p>„Релевантне физичке баријере за доступност приступне тачке су нарочито следеће:</p> <ul style="list-style-type: none"> - немогућност стицања физичког приступа згради или земљишту, због одбијања власника, који могу бити нпр. због одбијања уговора или због законодавних или регулаторних ограничења;“ <p>Коментар: На који начин власник може одбити приступ згради или земљишту – да</p>	<p>Коментар је размотрен и прихвата се.</p> <p>У случају да се подносилац захтева за приступ физичкој инфраструктури суочава са физичком баријером из Прилога 1 овог правилника - односи се на постојеће зграде.</p>

<p>ли се то односи на постојеће зграде и у којим случајевима? За нове зграде у складу са чланом 46. ЗЕК, инвеститор је у обавези да изгради приступну канализацију, приступну тачку, каблирање унутар зграде. По Нацрту правилника власник инфраструктуре и ималац права који има обавезу давања приступа, дакле нема могућност одбијања обавезе давања приступа (ако одбије могу се применити правна средства). С обзиром на наведене нејасноће које проистичу из цитираног дела текста из Прилога 1. неопходно је извршити прецизирање текста како би се отклониле све недоумице.</p>	
<p>13. Прилог 2. став 7 тачка 1)</p> <p>„Трошкови настали у омогућавању приступа: 1) цена приступа би требало да имаоцу права омогући да поврати инкременталне трошкове настале у олакшавању и омогућавању приступа. То може да укључује претходно настале трошкове у циљу омогућавања приступа (нпр. трошкови развоја система), претходне инвестиције настале да би се обезбедио приступ (нпр. инспекција инсталација), текући трошкови повезани са омогућавањем приступа (нпр. већи текући трошкови одржавања као резултат омогућавања приступа);“</p> <p>Коментар: Нема јасне методологије како ће се обрачунати трошкови, како повраћај инвестиције и друго, односно на који начин Регулатор одређује да ли је цена „праведна и разумна“ као и „праведну прилику да ималац права поврати свој трошак“. Потребно је дефинисати тачно време поврата инвестиције, када се одређује надокнада подносиоцу захтева (цена приступа), да би иста била праведна и да би подстакла даље ширење и изградњу мрежа. Време поврата не би требало да буде веће од 5 година како је дефинисано и у ЕУ.</p>	<p>Коментар је размотрен и делимично се прихвата.</p> <p>Регулатор је предвидео израду методологије о трошковном моделу који ће се користити за примену члана 58. Закона, у оквиру које ће бити ближе уређен начин утврђивања и расподеле трошкова, а која ће се ослањати на релевантне смернице BEREC-а. Ова методологија ће бити предмет јавних консултација, када ће стручна и шира јавност бити у могућности да доставе своја мишљење на исту.</p>

Коментар/примедба/предлог:	Одговор:
Начелне примедбе:	
Начелних примедби и коментара - нема	
Конкретне примедбе на чланове Нацрта правилника:	
<p>1. Члан 1.</p> <p>Одредбом члана 1. Нацрта правилника прописано је да се овим правилником ближе прописују услови приступа до прве или након прве разделне тачке, ради заједничког коришћења припадајућих средстава унутар зграда, постојеће кабловске инсталације и каблова <u>до крајњег корисника</u>, уколико је реплицирање инфраструктуре економски неефикасно и/или технички неизводљиво, као и начин расподеле трошкова.</p> <p>Овако одређен предмет правилника се не би примењивао на операторе који немају крајње кориснике. Нпр. SETIN је оператор који поседује оптичку мрежу и радио базне станице на зградама, али не пружа услуге крајњим корисницима. Потребно је да се предмет Нацрта правилника одреди на начин да се примењује и на приступ инфраструктури у зградама за повезивање елемената електронске комуникационе мреже (на пример оптичког влакна са радио базном станицом на крову зграде или микро радио базном станицом у згради).</p> <p>Предлажемо да одредба члана 1. гласи: „Овим правилником ближе се прописују услови приступа припадајућим средствима, кабловима и постојећој кабловској инсталацији до прве или након прве разделне тачке, ради њиховог заједничког коришћења до крајњег корисника, односно до елемената приступне мреже привредног субјекта, уколико је реплицирање инфраструктуре економски неефикасно и/или технички неизводљиво, као и начин расподеле трошкова.</p>	<p>Предлог је размотрен и не прихвата се.</p> <p>Овај правилник се односи само на услове приступа до прве или након прве разделне тачке и начину расподеле трошкова, а предложена измена није предмет уређивања овог правилника.</p>

<p>2. Члан 2.</p> <p>Сматрамо да је у члану 2. Нацрта правилника, Значење појединих појмова, потребно дефинисати и кабловску инсталацију у смислу овог Нацрта правилника.</p>	<p>Примедба је размотрена и не прихвата се.</p> <p>У члану 58. Закона није прописано значење овог појма. Став је да, у овом правилнику, односно у члану 2. Предлога правилника није потребно прописивање значења овог појма.</p>
<p>3. Члан 2. став 1. тачка 3)</p> <p>Одредбом члана 2. став 1. тачка 3) Нацрта правилника разделна тачка се дефинише као физичка тачка смештена унутар или ван зграде, која је доступна привредним субјектима ради прикључења крајњих корисника, <u>коришћењем постојећих инсталација и каблова</u>, без репликације инфраструктуре.</p> <p>Како се предмет Нацрта правилника односи на услове приступа до прве или након прве разделне тачке, <u>ради заједничког коришћења припадајућих средстава унутар зграда, постојеће кабловске инсталације и каблова до крајњег корисника</u>, уколико је реплицирање инфраструктуре економски неефикасно и/или технички неизводљиво, потребно је да се допуни дефиниција разделне тачке.</p> <p>Предлог дефиниције: „Разделна тачка је физичка тачка смештена унутар или ван зграде, која је доступна привредним субјектима ради прикључења крајњих корисника, <u>коришћењем припадајућих средстава унутар зграда, постојећих кабловских инсталација и каблова</u>, без репликације инфраструктуре.</p>	<p>Примедба је размотрена и делимично се прихвата.</p> <p>У члану 2. тачка 4) Предлога правилника дефиниција појма <i>разделна тачка</i> мења се и гласи:</p> <p>„<i>Разделна тачка</i> је физичка тачка смештена унутар или ван зграде, која је доступна привредним субјектима ради прикључења крајњих корисника, коришћењем припадајућих средстава, постојећих кабловских инсталација и каблова;“.</p>
<p>4. Члан 3. став 6.</p> <p>Одредбом члана 3. став 6. Нацрта правилника је прописано да Регулатор може одредити и обавезе приступа активним или виртуелним елементима мреже, уколико је приступ пасивним елементима мреже физички неизводљив или економски неефикасан.</p> <p>Сматрамо да Регулатор обавезу приступа активним или виртуелним елементима мреже треба да одређује</p>	<p>Примедба је размотрена и делимично се прихвата.</p> <p>Одредба члана 3. став 6. Нацрта правилника је преформулисана и у члану 8. став 5. Предлога правилника гласи:</p> <p>“Регулатор, у изузетним случајевима, може одредити и обавезе приступа активним или</p>

<p>само изузетно. Да би се испунио критеријум економске исплативости потребно је да приступ овим елементима мреже буде економски упоредив са приступом пасивним елементима мреже. Стога предлагемо да се у овој одредби дефинишу критеријуми који би ово омогућили.</p>	<p>виртуелним елементима мреже, уколико је приступ пасивним елементима мреже физички неизводљив или економски неефикасан.“</p>
<p>5. Члан 4. став 1. тачка 4)</p> <p>Одредбом члана 4. став 1. тачка 4), прописано је да разделна тачка треба да буде постављена на месту које је заштићено од уласка воде, прашине и сл., као и да <u>обезбеђује</u> основну заштитну опрему.</p> <p>Предлагемо да се члан 4. став 1. тачка 4) мења и гласи: „разделна тачка треба да буде постављена на месту које је заштићено од уласка воде, прашине и сл., као и да поседује основну заштитну опрему“.</p>	<p>Примедба је размотрена и прихвата се.</p> <p>Одредба члана 4. став 1. тачка 4) Предлога правилника, термилошки је усклађена са наведеним предлогом, мења се и гласи:</p> <p>„Особине које одређују приступачност прве разделне тачке су да буде постављена на месту које је заштићено од уласка воде, прашине и сл., као и да поседује основну заштиту за опрему;“.</p>
<p>6. Члан 6. став 1.</p> <p>Одредбом члана 6. став 1. алтернативно је прописано да подносилац захтева може да захтева, од имаоца права, приступ кабловима и кабловској инсталацији као и припадајућим средствима унутар зграда или до прве разделне тачке, када је та тачка смештена ван зграде. Међутим, у ставу 3. овог члана је прописано да, уколико се постигне договор између подносиоца захтева и имаоца права, коришћење разделне тачке се уређује уговором о приступу, којим се дефинишу међусобна права и обавезе уговорних страна.</p> <p>Овако формулисана обавеза омогућавања приступа елементима мреже се односи само на закључивање уговора о праву коришћења разделне тачке, али не и о приступу кабловима и кабловској инсталацији као и припадајућим средствима унутар зграда.</p>	<p>Предлог је размотрен и делимично се прихвата.</p> <p>У члану 2. Предлога правилника, Значење појединих појмова, уведен је појам <i>физичка инфраструктура</i> и дато је њено значење.</p> <p>Одредба члана 6. став 1. Предлога правилника мења се и гласи:</p> <p>„Подносилац захтева може да од имаоца права захтева приступ физичкој инфраструктури унутар зграде, или до прве разделне тачке, када је та тачка смештена ван зграде, уколико је реплицирање такве инфраструктуре економски неефикасно или технички</p>

<p>Предлажемо да се члан 6. став 3. мења и гласи: „Уколико се постигне договор између подносиоца захтева и имаоца права, коришћење разделне тачке, кабловске инсталације, каблова и припадајућих средстава се уређује уговором о приступу, којим се дефинишу међусобна права и обавезе уговорних страна, укључујући и расподелу трошкова повезаних са њиховим коришћењем.“</p>	<p>неизводљиво. Подносилац захтева је дужан да о свом трошку постави мрежу до разделне тачке.“</p> <p>У складу са наведеним, члан 6. став 3. Предлога правилника мења се и гласи:</p> <p>„Приликом разматрања захтева, ималац права је дужан да све захтеве разматра на праведан и транспарентан начин, недискриминишући ниједног подносиоца захтева.“</p>
<p>7. Члан 9. став 1. тачка 2)</p> <p>Одредбом члана 9. став 1. тачка 2) прописано је да ће Регулатор одбити захтев имаоца права за одређивање обавезе омогућавања приступа мреже ако утврди да би потписивање таквих обавеза угрозило економску или финансијску одрживост постављања нове мреже, посебно у случају мањих локалних пројеката, под којим се подразумевају пројекти реализовани од стране привредних субјеката који су нови на тржишту, присутни у малом местима, или нових пројеката који потенцијално имају мање од 500 крајњих корисника.</p> <p>Овако формулисана одредба је према нашем разумевању противречна и потребно је изменити тако да буде прописано да Регулатор може одбити захтев подносиоца захтева, под условом да је ово била намера Регулатора.</p> <p>Такође, потребно је дефинисати шта се подразумева под мањим локалним пројектима. С обзиром на предмет правилника, нејасно је да ли се односе на више зграда или на једну зграду. У супротном, доводи се у питање целисходност примене Нацрта правилника и овако формулисаног изузетка који то у ствари и није. Ово из разлога што у Републици Србији не постоји много објеката са више од 500 крајњих корисника.</p>	<p>Примедба је размотрена и прихвата се.</p> <p>У питању је техничка грешка, односно омашка, која је исправљена.</p> <p>Члан 9. став 1. тачка 2) Предлога правилника, мења се и гласи:</p> <p>„Регулатор ће одбити захтев подносиоца захтева за одређивање обавезе омогућавања приступа тачки након прве разделне тачке, ако утврди да би прописивање таквих обавеза угрозило економску или финансијску одрживост нове мреже, посебно у случају мањих локалних пројеката, под којим се подразумевају мреже које имају потенцијал за максимално 500 крајњих корисника, који су реализовани од стране привредних субјеката који су нови на тржишту.“</p>

Појашњење у вези са одговором на наведену примедбу:

У тексту Предлога правилника је експлицитно наведено да се ради **о мрежи привредног субјекта** укупног максималног капацитета 500 крајњих корисника, а не о објекту са 500 корисника или деловима мреже.

2. SBB DOO

Коментар/примедба/предлог:	Одговор:
Начелне примедбе и коментари:	
<p>2.1. Нејасан опсег примене Правилника</p> <p>Члан 58 ст. 5-16 ЗЕК прописују услове за приступ који се односе како на власнике инфраструктуре који нису оператори, тако и на оне који јесу оператори (привредни субјекти). Став 5. поменутог члана изричито прописује следеће: „Привредни субјект може да захтева приступ кабловима и кабловској инсталацији, као и припадајућим средствима унутар зграда или до прве сабирне или разделне тачке, када је та тачка смештена изван зграде, ..., а став 11. говори и о могућности проширивања обавезе након прве сабирне или разделне тачке. Са друге стране, предмет правилника је у Нацрту правилника прописан на следећи начин: „Овим правилником ближе се прописују услови приступа до прве или након прве разделне тачке, ради заједничког коришћења припадајућих средстава унутар зграда, постојеће кабловске инсталације и каблова до крајњег корисника, уколико је реплицирање инфраструктуре економски неефикасно и/или технички неизводљиво, као и начин расподеле трошкова.“ Дакле, члан који уређује предмет правилника не прописује да се он односи на приступ „кабловима и кабловској канализацији“.</p>	<p>Примедба је размотрена и делимично се прихвата.</p> <p>Члан 1. Предлога правилника, мења се и гласи:</p> <p>„Овим правилником ближе се прописују услови приступа до прве или тачке након прве разделне тачке, кабловима, кабловским инсталацијама и припадајућим средствима унутар зграда, уколико је реплицирање инфраструктуре економски неефикасно и/или технички неизводљиво, као и начин расподеле трошкова.“</p>
<p>2.2 Доступност информација</p> <p>Доступност информација о инфраструктури која је генерално подобна за заједничко коришћење ради пружања услуга електронских комуникације је једно од претходних питања које би требало разрешити да би регулатива која уређује приступ уопште имала смисла.</p> <p>Тако релевантне одредбе BCRD прописују обавезу омогућавања приступа „основним информацијама о доступној физичкој инфраструктури на подручју постављања“, а које минимално треба да садрже информације о локацији и траси, врсти и тренутном</p>	<p>Примедба је размотрена и не прихвата се.</p> <p>Питање приступа овим подацима биће уређено подзаконским актом из члана 56. став 4. Закона.</p>

коришћњу инфраструктуре и контакт информације, с тим да тражилац приступа наведе област за коју тражи информације. Доступност тих информација, када се ради о било ком јавном телу, би требало омогућити путем „јединствене информативне тачке“, „уз одређена ограничења којим би се омогућили безбедност и интегритет мреже, посебно мреже унутар критичне инфраструктуре, или како би се заштитиле легитимне оперативне и пословне тајне“, а ако основне информације нису доступне путем јединствене информативне тачке требало би обезбедити операторима да информације захтевају директно писаним захтевом. BCRD омогућава и тражиоцима захтева да им оператори који поседују одговарајућу инфраструктуру омогуће и преглед те инфраструктуре ради потенцијалног заједничког коришћења, односно прибављање информација прегледом на лицу места. Будући да је циљ који BCRD треба да испуни идентичан циљевима члана 61 ЕК, члана 58 ЗЕК и Нацрта закона, сходно томе се могу успоставити слична правила у погледу доступности информација.

У односу на приступ конкретној инфраструктури која се уређује овим Нацртом правилника, искуства држава које имају праксу у примени правила приступа сабирној или разделној тачки другог оператора, дају различита решења како би се достигла транспарентност и доступност информација, па тако:

- У Португалу се доступност информација која се тиче инфраструктуре зграда обезбеђује путем ограниченог приступа секцији на интернет страници португалског регулатора (ANACOM);
- У Франcusкој оператор који планира изградњу FTTP инфраструктуре даје сет информација потенцијално заинтересованим операторима који се налазе на унапред дефинисаној листи. Ради се о следећим информацијама: адреса зграде, податке о власнику, број резиденцијалних или пословних објеката у згради, контакт особе за подносење захтева, локација сабирне тачке - адреса,

окружење, начини приступа, техничке карактеристике инсталиране опреме на сабирној тачки, процедура за конектовање на ту опрему, информације о моделима коинвестирања);

- У Шпанији, први оператор који развије своју мрежу у згради мора другим операторима да пружи ажуриране информације о зградама где инсталира оптику по одговарајућој одлуци националног регулатора, а оператор који има одређени број ВР (building pass) мора да објави стандардну понуду за заједничко коришћење приводних сегмената влакана, што укључује техничке и економске услове, као и процедуре које мора да испуни тражилац приступа и SLA .

Иако ови примери нису у потпуности примењиви на српске прилике, дају путоказ на који начин би се могла обезбедити транспарентност информација које се тичу сабирне/разделне тачке. Пре свега, РАТЕЛ већ у овом тренутку по члану 56 ЗЕК води ажурну базу података о врсти, географској локацији и расположивости свих капацитета електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава у складу са законом и подзаконским актима којима се уређује област националне инфраструктуре геопросторних података, метаподатака, интероперабилност, мрежни сервиси, приступ скуповима и сервисима података. Зато има смисла да се примени и португалски модел, тако што ће се у оквиру постојеће базе увести посебна евиденција која се тиче доступности података везаних за приступ инфраструктури зграде, те разделној/сабирној тачки, те унапред прописати подаци који ће бити доступни и критеријуми за одређивање оператора који ће достављати податке који се тичу инфраструктуре у зградама, као и сабирне/разделне тачке.

У сваком случају би требало детаљно разрадити члан 5 Нацрта правилника, уз коришћење постојећих база/евиденција (видети и конкретне примедбе), са ограничењима достављања података ради заштите

<p>легитимних интереса попут пословне тајне, безбедности и интегритета мреже.</p>	
<p>2.3 Потреба прописивања методологије начина утврђивања цене приступа/расподеле трошкова</p> <p>РАТЕЛ Нацртом правилника, избегава да се директније одреди у односу на питање методологије одређивања цене приступа/расподеле трошкова, и предвиђа искључиво уопштене принципе и уопштено позивање на неименоване европске препоруке.</p> <p>Чини се да приступ по коме ће РАТЕЛ реаговати <i>ad hoc</i>, без примене унапред прецизно задате методологије, не доприноси унапређењу регулације и правној сигурности и доводи до стварног ризика да се грешке из прошлости понове.</p> <p>Овде ћемо поново подсетити РАТЕЛ на његову праксу у примени института заједничког коришћења, конкретно начину како је разрешен спор око захтева SBB -а РАТЕЛ-у да одреди обавезу приступа инфраструктури ЕПС-а применом члана 51 раније важећег ЗЕК-а, 2019. године. Тада је РАТЕЛ упркос изричитој законској одредби члана 51. став 3, пропустио да утврди расподелу трошкова, узимајући у обзир претходна улагања, подстицање даљих улагања и могућност повраћаја улагања по разумној стопи с обзиром на повезане ризике и заправо закључио да је неразумна цена коју је наметнуо оператор ЕПС та коју би SBB требало да плаћа за заједничко коришћење инфраструктуре.</p> <p>Уколико би начин одређивања цене/расподеле трошкова остао на нивоу принципа из Прилога 2 Нацрта правилника (који су слично формулисани као и они из члана 51 претходног ЗЕК-а), слични сценарио може да се догоди и у будућности, односно да се начела и принципи арбитрерно тумаче на начин да у ефекту погодују једној страни. Додатно, <i>ad hoc</i> одлучивање увећава ризик да се у суштински истим</p>	<p>Примедба је размотрена и прихвата се.</p> <p>Регулатор ће донети методологију о трошковном моделу, која ће се користити за примену члана 58. Закона, у оквиру које ће бити ближе уређен начин утврђивања и расподеле трошкова, а која ће се ослањати на релевантне смернице BEREC-а, којима се утврђују критеријуми за одређивање прве сабирне или разделне тачке, као и тачке након прве сабирне или разделне тачке. Ова методологија биће предмет јавних консултација, када ће стручна и шира јавност бити у могућности да достави своја мишљења о истој.</p>

ситуацијама добију потпуно другачији исходи што би неминовно водило ка неједнаком третману оператора.

Управо да би се то избегло, и да би се обезбедио минимални степен правне сигурности и предвидивости поступања регулатора, сматрамо да би овај Нацрт правилника морао да, макар примера ради предложи модел (или моделе) у одредивању цене/расподеле трошкова како би већ у фази преговора оператори могли да имају представу о томе који би се модел примењивао ако би дошло до спора.

У том смислу, указујемо РАТЕЛ-у на неке примењене моделе у упоредној пракси. На пример, у Француској се цене одређују комерцијално, а регулатор (ARCEP) може да реагује у случају спора. Без обзира на то, ARCEP је објавио свој трошковни модел како би пружио подршку операторима у комерцијалним преговорима. У зависности од основне поделе на подручја са већом густином насељености (где први оператор сноси 90% трошкова, због његове предности као првог учесника на конкретном подручју, а остатак носе каснији оператори), и са мањом густином насељености (где први оператор сноси 100% трошкова, а наредни плаћају накнаду претходном оператору кад год се оператор који пружа услугу крајњем кориснику промени). У пракси су чак примењени и други модели, будући да оператор Оранже у својој стандардној понуди нуди коинвестирање у областима са високом густином насељености за приступ жицењима у зградама, где се деле трошкови изградње, плаћа фиксна накнада (по IRU 30) и додатно периодична накнада по активној линији. У мање насељеним местима, инкрементални трошкови коинвестирања по 5% са IRU 20 и додатно периодична накнада по активној линији. Код нас би се могло рећи да је примереније одређивање цене за закуп, пре него расподела трошкова.

<p>Сматрамо да би РАТЕЛ, због проблема у досадашњој пракси, требало да делује проактивно и да одреди предлоге модела расподеле трошкова/одређивање цене, који ће служити операторима у комерцијалним преговорима (по узору на француски модел), тако да обухвати различите могућности на располагању операторима (на пример модел расподеле трошкова, накнада за закуп и других примењивих упоредних модела). Уверени смо да би такво решење допринело томе да се број потенцијалних спорова пред регулатором у односу на цену приступа сведе на разумну меру.</p>	
<p>2.4 Потреба прописивања процедуре за остваривање права приступа између подносиоца захтева и имаоца права</p> <p>Симетрична регулација би требала да буде изузетак од правила чији је циљ да се омогући развој VHCN мрежа и заштите интереси крајњих корисника. Зато је неопходно прописати и основна правила која се тичу процедуре за остваривање права, и то већ у моменту када се подносилац захтева обраћа имаоцу права, и то тако да се јасно предвиде ситуације када је ималац права овлашћен да одбије приступ. Сматрамо да се ближим регулисањем ових ситуација може допринети смањењу потенцијалних спорова између имаоца права и подносиоца захтева (видети и конкретне коментаре).</p>	<p>Примедба је размотрена и не прихвата се.</p> <p>Сматрамо да је допуном чл. 6-8. Предлога правилника поступак (право приступа и коришћења разделне тачке и разматрање захтева и одлучивање Регулатора) разрађен у довољној мери.</p>
<p>Конкретне примедбе на чланове Нацрта правилника:</p>	
<p>1. Предлажемо измену члана 1. Нацрта правилника тако да гласи:</p> <p>„Члан 1</p> <p>Овим правилником ближе се прописују услови приступа кабловима и кабловској инсталацији, као и припадајућим средствима унутар зграда или приступа до прве сабирне или разделне тачке, када је та тачка смештена изван зграде, ради заједничког коришћења припадајућих средстава унутар зграда, постојеће кабловске инсталације и каблова до крајњег корисника, услови приступа тачки након</p>	<p>Примедба је размотрена и не прихвата се.</p> <p>Предмет уређивања овог подзаконског акта је прописан чланом 58. став 16. Закона.</p>

<p>прве сабирне/разделне тачке, као и начин и поступак остваривања приступа овим тачкама."</p> <p>Образложење: Сматрамо да се овом формулацијом прецизније одређује опсег примене правилника, будући да релевантне одредбе члана 61/3 ЕК, BEREC Смерница и члана 58 ЗЕК говоре о приступу инфраструктури у оквиру зграде, приступу првој сабирној/разделној тачки када је она смештена ван зграде и посебним условима под којима ће се омогућити приступ и тачки која се налази ван сабирне и разделне тачке. Додатно, Правилник не уређује само услове него и поступак остваривања права, па је члан 1. Нацрта правилника допуњен и у том сегменту. Видети и појашњење у 2.1.</p>	
<p>2. Предлажемо измену и/или допуну следећих дефиниција и у оквиру члана 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тачка 1) мења се и гласи Власник инфраструктуре је, по правилу, власник сабирне/разделне тачке, инсталација и каблова, односно припадајућих средстава који није оператор, односно привредни субјект, изузетно, власник инфраструктуре може бити и оператор, односно привредни субјект, ако поседује доказе да је изградио исту, потписао уговор са инвеститором, власником зграде и/или са одговарајућим органом стамбене зграде. • Тачка 3) мења се и гласи сабирна/разделна тачка по правилу представља физичку приступачну тачку која се налази што ближе крајњим корисницима, а где је могућ пасивни приступ ожичењима, кабловима и припадајућим средствима. Може се налазити унутар зграде (сутерен, подрумске просторије или 	<p>Предлог је размотрен и делимично се прихвата.</p> <p>Овај правилник не уређује питање власништва.</p> <p>Измењено је значење појмова имаоца права коришћења физичке инфраструктуре, разделне тачке и нове мреже.</p> <p>Дефиниција <i>имаоца права коришћења физичке инфраструктуре</i>, која не сугерише власнички статус над физичком инфраструктуром се мења. Члан 2. тачка 2) Предлога правилника, мења се и гласи:</p> <p><i>„Ималац права коришћења физичке инфраструктуре до крајњег корисника може бити оператор или власник физичке инфраструктуре који није оператор.“</i></p> <p>У циљу усаглашавања прихваћених предлога са јавних консултација са терминима из</p>

посебан део зграде) или ван зграде (улични орман или сличан одговарајући објекат).

Изузетно, када пасивни приступ не може да се оствари, Регулаторно тело за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Регулатор) може да ову тачку одреди као тачку која је разумно близу крајњем кориснику на бази активног или виртуелног приступа.

- Тачка б) мења се и гласи **нове мреже** по правилу представљају мреже врло високог капацитета у смислу дефиниције члана 4 став 1 тачка 45) Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС”, број 35/23) код којих је пружање услуга крајњим корисницима почело пре не више од три године. Изузетно, уколико су улагања у физичку инфраструктуру (нпр. нови канали и ожичење - као што су оптички водови) значајна и ако се очекује да ће преузимање или тржишни удео мреже бити ограничен, што захтева предност првог учесника, надоградње постојећих мрежа ће се такође третирати као нове мреже у смислу овог Правилника.

Предлажемо додавање нове тачке 3а) која гласи:

- 3а) **тачка након прве сабирне/разделне тачке** у смислу овог Правилника подразумева прву наредну приступну тачку која је 1) најближа крајњем кориснику и омогућава комерцијално одржив пословни модел ефикасном тражиоцу приступа, што ефективно омогућава тражиоцу приступа да оствари довољне приходе у инвестиционом циклусу које су

Закона, значење појма *разделна тачка* из члана 2. тачка 4) Предлога правилника мења се и гласи:

„*Разделна тачка* је физичка тачка смештена унутар или ван зграде, која је доступна привредним субјектима ради прикључења крајњих корисника, коришћењем припадајућих средстава, постојећих кабловских инсталација и каблова;“.

Такође, тачка б) овог члана мења се и гласи:

„*Нове мреже* су мреже врло високог капацитета које је изградио привредни субјект и преко које се услуге корисницима не пружају дуже од пет година. Надограђене постојеће мреже се могу сматрати новим мрежама ако су улагања у капацитете електронске комуникационе мреже нпр. у оптичке водове, значајна и ако се очекује да ће преузимање или тржишни удео мреже бити ограничен што захтева предност првог улагача. Постојеће мреже, унапређене постављањем нове активне опреме се не сматрају новим мрежама;“.

Став је да нема потребе за прописивањем значења појма тачка након прве разделне тачке, с обзиром на то да је у члану 8. овог

<p>најмање једнаке очекиваним инкременталним трошковима, укључујући и капиталне трошкове за постављање мреже, 2) доступна у смислу тачака 31-36 Смерница за критеријуме у вези примене члана 61 ЕЕСС, за сврхе одређивања приступа физичкој мрежној инфраструктури, или која омогућава примопредају мреже и ако је неопходно могућност колокације, за потребе одређивања активног или виртуелног приступа, када би то било оправдано у техничком и економском смислу, 3) ако је приступ дат, би омогућила ефикасном тражиоцу приступа да превазиђе високе и трајне физичке и економске баријере које је идентификовао Регулатор. Ако Регулатор одреди да је адекватно сегментирати мрежу у различите кластере, тачка након прве сабирне/разделне тачке се може разликовати између тих кластера, како би се испунили критеријуми 1. - 3.</p> <p>Образложење: Предлог допуне тачке 1) је усмерен на то да предвиди и могућност да власник разделне/сабирне тачке може бити и привредни субјект, односно оператор, а будући да такви примери постоје у пракси. Допуне тачке 3) су предложене да би се извршило усклађивање са тачком 37 BEREC Смерница које изричито помињу и сабирну и разделну тачку као и пасивни, те активни/виртуелни приступ. Измене тачке 6 су предложене да би се извршило усклађивање са тачком 94 BEREC Смерница које предвиђају могућност да и надоградње постојеће мреже буду третиране као „нове мреже“, ако су извршена значајна улагања. Додавање нове тачке се предлаже да би се извршило усклађивање са тачком 85 BEREC Смерница.</p>	<p>правилника детаљно описано шта се под овом тачком подразумева.</p>
<p>3.3 Предлажемо измене и допуне члана 3 Нацрта правилника тако да се измене ставови 1 и 2, и избришу ставови 3 и 4, тако да члан 3 гласи:</p>	<p>Предлог је размотрен и делимично се прихвата.</p>

„Сабирна/Разделна тачка и критеријуми за њихово одређивање

Члан 3.

(1) Сабирну/Разделну тачку поставља Власник или ималац права коришћења разделне тачке, кабловске инсталације и каблова (у даљем тексту заједнички означени као: ималац права).

(2) Када захтеви за обезбеђивање приступа сабирној/разделној тачки не могу бити испуњени у тачки која је разумно близу крајњем кориснику, у смислу одређења из члана 2 став 1 тачка 3) овог Правилника, Регулатор може проширити обавезу приступа након прве разделне тачке, коју утврђује као најближу крајњим корисницима, на којој се може повезати довољан број крајњих корисника, како би инвестиција била комерцијално одржива за подносиоца захтева и како би се превазишле значајне баријере за репликацију мреже у смислу одређења из члана 2 став 1 тачка 3а) овог Правилника, и уз примену прописа, препорука и смерница Европске уније.

(3) Регулатор може одредити и обавезе приступа активним или виртуелним елементима мреже, уколико је приступ пасивним елементима мреже физички неизводљив или економски неефикасан, ако је то технички изводљиво."

Образложење: Измене става 1 се предлаже како би се обухватиле и ситуације када ималац права и власник инфраструктуре нису исто лице, као и ради усклађивања са БЕРЕЦ Смерницама у погледу укључивања и сабирне тачке (видети и горње коментаре). Измене става 2 се предлаже да би се извршило усклађивање са предложеним изменама дефиниција и да би се избегла арбитрерност у одређивању тачке која се налази након сабирне/разделне тачке. Што се тиче предлога за брисање ст. 3 и 4, сматрамо да би требало омогућити да се изградња и развијање VHCN мрежа гради мимо просторних и урбанистичких планова, јер се на тај начин постигу инвестиције у мреже, и остварује

У вези са разматрањем појма власништва погледати одговор који се односи на измену члана 2. тачка 1) Предлога правилника.

Изменама чл. 3. став 3. Нацрта правилника и члана 8. став 4. Предлога правилника, између осталог, прописани су критеријуми на основу којих Регулатор одређује тачку након прве разделне тачке.

Одредбом члана 58. став 19. тачка 3) Закона, прописано је да је Регулатор дужан да изабере најприкладнију обавезу заједничког коришћења или приступа и да обавезе из ст. 16. и 17. овог члана одреди у складу са начелима објективности, транспарентности, сразмерности и недискриминације, узимајући у обзир могућност техничког извођења и услове заједничког коришћења. Из наведеног произлази да је већ предвиђено разматрање техничке изводљивости.

општи интерес. Сматрамо да упориште за такав став постоји у члану 2 ЗЕК-а који прописује да је пружање јавних електронских комуникационих мрежа и услуга, просторно планирање, изградња, одржавање, развој и коришћење електронских комуникационих мрежа и припадајућих средстава, као и управљање и коришћење радиофреквенцијског спектра и нумерације који представљају природно ограничена јавна добра, **од посебног су интереса за Републику Србију**. Алтернативно, ако се не прихвати предлог за брисање ст. 3 и 4, сматрамо да би требало детаљно прописати која су то законска и административна ограничења и на који начин детаљно би та ограничења примењивао Регулатор у поступку доношења решења којим се налаже приступ. У овом тренутку приступ активним/виртуелним елементима је компликовано имплементирати, па је предлог да се у том сегменту дода одредница „ако је то технички изводљиво“.

3.4 Предлажемо темељну ревизију члана 5 Нацрта Правилника, тако да се пропише обавеза доступности информација, у складу са препорукама које смо предвидели у оквиру 2.2., где је пружено и детаљније објашњење примера добре праксе и начина на који је могуће обезбедити доступност информација. У зависности од тога, требало би изменити и члан 11 Нацрта правилника који прописује рок за достављање података. Свакако, сматрамо да је одредба члана 5 Нацрта правилника на начин како је прописана у потпуности неспроводива, јер а) не прописује која категорија ималаца права би требало да доставља податке о сабирним/разделним тачкама (у упоредним примерима то је обавеза само одређене категорије ималаца права не свих), б) подаци о географским координатама могу да буду непоуздани, ц) подаци о географским координатама и адреси зграде нису довољни да пруже адекватан увид у статус инфраструктуре зграда и подобност за приступ (видети на пример који се подаци захтевају у Француској), д) не прописује детаљни механизам за

Предлог је размотрен и делимично се прихвата.

У Предлогу правилника измењени су чл. 5. и 11. Нацрта правилника, ради појашњења ко је обавезан да унесе податке, на који начин и у ком року.

<p>достављање података (видети пример Португалу где се подаци похрањују у евиденцију коју води Регулатор са рестриктивним приступом, или Шпаније где се заинтересовани оператори обрађају директно имаоцу са прецизираним захтевом итд.). Другим речима, обавеза транспарентности и доступности података је битан предуслов за остваривање права приступа, и стога би требало да буде прописана са знатно више детаља. Наш је предлог да се подаци достављају регулатору на начин и у роковима прописаним подзаконским актом предвиђеним чланом 56 ЗЕК, који већ уређује вођење базе података која се тиче заједничког коришћења, а не у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог правилника.</p>	
<p>3.5 Сматрамо да би чл. 6-10 Нацрта Правилника требало темељно да се ревидирају, како би се подједнако узеле гаранције заштите права подносиоца захтева и имаоца права и детаљно прописао поступак подношења захтева. Зато предлажемо следеће измене:</p> <p>„Право приступа и коришћења каблова, кабловске канализације и припадајућих средстава, као и право приступа и коришћења сабирне/разделне тачке</p> <p>Члан 6.</p> <p>(1) Подносилац захтева може да захтева приступ кабловима и кабловској инсталацији, као и припадајућим средствима унутар зграда (на пример Building Entry Point – ВЕР) или приступ до прве сабирне/разделне тачке (на пример Fiber Concentration Point), када је та тачка смештена ван зграде, од имаоца права ради заједничког коришћења припадајућих средстава унутар зграда, постојеће кабловске инсталације и каблова до крајњег корисника.</p>	<p>Примедба је размотрена и не прихвата се.</p> <p>Став је да су одредбама Закона и Нацрта правилника у довољној мери заштићена права и подносиоца захтева и имаоца права коришћења, као и да је на одговарајући начин прописан поступак подношења захтева у чл. 6-8. Нацрта правилника.</p>

(2) Подносилац захтева који жели да користи приступ из става 1 овог члана подноси захтев имаоцу права, који најмање садржи следеће податке:

- 1) адресу где се налази тачка којој жели да приступи,
- 2) врсту приступа који жели да оствари,
- 3) податке о кабловима, кабловској канализацији и припадајућим средствима или податке о локацији сабирне/разделне тачке;
- 4) техничко решење за приступ захтеваној тачки;
- 5) планиране рокове за реализацију приступа;
- 6) планирани почетак коришћења приступа.

(3) Ималац права неће разматрати захтеве који не садрже податке из става 2 овог члана.

(4) Ималац права потпун захтев који садржи све податке из става 2 овог члана, размотри на фер и разуман начин, недискриминишући ниједног подносиоца захтева, у разумном року потребном да се захтев размотри и да се на њега одговори, а имајући у виду број поднетих захтева.

(5) Ималац права ће одбити захтев из става 2 овог члана ако:

- 1) не постоје високе или трајне економске или физичке баријере за репликацију елемената мреже, за које је подносилац захтева тражио приступ у смислу члана 7 овог Правилника,
- 2) не постоје техничке могућности за реализацију приступа, укључујући и ако не постоји слободан капацитет за реализацију приступа,
- 3) би реализација приступа имаоца права који је привредни субјект (оператор) довела до опасности по безбедност и интегритет његове мреже, односно ако би угрозило пружање услуга његовим крајњим корисницима,
- 4) се захтев не односи на нове мреже у смислу одредаба члана 2 тачка б) овог правилника,

5) ако постоји нека ад околности из члана 8 став 6 овог Правилника.

(6) Ако постоје техничке могућности (укључујући и слободан капацитет за реализацију приступа) из става 5 тачка 1) овог члана и не постоје околности из става 5 тач. 2)-5) овог члана, Ималац права ће одговорити позитивно на захтев и Подносиоцу захтева пружити најмање следеће информације:

- 1) датум када процењује да се приступ може остварити,
- 2) техничке карактеристике инфраструктуре у односу на коју се остварује приступ,
- 3) начин расподеле трошкова или висину цене закупа за реализацију приступа,
- 4) друге релевантне информације потребне за закључење уговора о приступу.

(7) Ако се постигне договор између Подносиоца захтева и имаоца права, приступ из става 1 овог члана се уређује уговором о приступу, којим се дефинишу међусобна права и обавезе уговорних страна.

(8) Подносилац захтева може поднети захтев Регулатору ако:

- 1) Ималац права не одговори у року од 60 дана од дана подношења потпуног захтева,
- 2) Ималац права одговори негативно на захтев из става 4 овог члана, у року од 60 дана од дана пријема негативног одговора од стране имаоца права,
- 3) Уговор о приступу из било ког разлога није закључен у року ад 60 дана од дана пријема позитивног одговора из става 6 овог члана.

(10) Приликом подношења захтева Регулатору, Подносилац захтева дужан је да достави следеће:

- 1) захтев који је поднео имаоцу права, заједно са подацима из става 2 овог члана;

<p>2) одговор на захтев којим је приступ одбијен из разлога предвиђених ст. 5 овог члана;</p> <p>3) одговор на захтев којим је одговорено позитивно на приступ (у случају из става 6 овог Правилника);</p> <p>4) комуникацију странака поводом приступа;</p> <p>5) друге релевантне податке.</p>	
<p>Разматрање захтева и одлучивање Регулатора о приступу из члана 6.</p> <p>Члан 7.</p> <p>(1) Регулатор разматра поднети захтев из члана 6. овог правилника и анализира да ли постоје економске или физичке баријере за репликацију елемената мреже, за које је подносилац захтева тражио приступ, као и да ли постоји нека од околности из члана 6 ст. 5 овог Правилника.</p> <p>(2) Регулатор решењем одбија захтев ако:</p> <p>1) оцени да не постоје економске или физичке баријере за репликацију елемената мреже из члана 6 став 5 тачка 1),</p> <p>2) оцени да не постоје техничке могућности за реализацију приступа, укључујући и ако не постоји слободан капацитет за реализацију приступа из члана 6 став 5 тачка 2),</p> <p>3) утврди да постоје околности из члана 6 став 5 тач. 3)-5).</p> <p>(3) Ако нису испуњени услови за одбијање захтева из става 2 овог члана, решењем усваја захтев за приступ, а то решење садржи најмање следеће податке:</p> <p>1) податке о подносиоцу захтева;</p> <p>2) податке о имаоцу права;</p> <p>3) локацију и опис сабирне/разделне тачке;</p>	<p>Примедба је размотрена и не прихвата се.</p> <p>Решење о одбијању захтева се доноси у складу са законом којим се уређује општи управни поступак и није га у овом правилнику потребно посебно разрађивати.</p>

<p>4) начин приступа сабирној/разделној тачки;</p> <p>5) комерцијалне услове за приступ и коришћење, односно расподелу трошкова или цену закупа;</p> <p>6) обавезе подносиоца захтева и имаоца права у смислу експлоатације и одржавања;</p> <p>7) рок у коме се обавеза прописује.</p> <p>(4) Решење из става 1 је коначно и против њега се може покренути Управни спор.</p>	
<p>Приступ тачки која је прва након сабирне/разделне тачке</p> <p>Члан 8</p> <p>(1) Регулатор је овлашћен да у складу са одредбама члана 58 став 11 Закона о електронским комуникацијама, узимајући у обзир, праведне и разумне услове, на захтев Подносиоца захтева, прошири одређивање обавезе приступа иза прве сабирне или разделне тачке, и то све до тачке за коју утврди да је најближа крајњим корисницима и погодна да у њу може да се смести довољан број прикључака крајњих корисника како би то било комерцијално одрживо за привредне субјекте који подnose захтев за приступ.</p> <p>(2) У случају из става 1 овог члана Регулатор анализира да ли постоје економске или физичке баријере за репликацију елемената мреже, за које је подносилац захтева тражио приступ, применом метода који су предвиђени прописима, препорукама и смерницама Европске уније (попут трошковно усмерене „ <i>bottom up</i> " анализе, <i>benchmark</i> анализе ии применом <i>Economic replicability testing - ERT</i>).</p> <p>(3) Опис економских и физичких баријера, као и критеријуми за утврђивање њихове висине и трајности наведени су у Прилогу 1. овог правилника, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.</p>	<p>Предлог је размотрен и не прихвата се.</p> <p>Став је да су извршеним изменама у чл. 6-10, као и у Прилогу Предлога правилника, на одговарајући начин прописани услови приступа до прве или након прве разделне тачке, као и начин расподеле трошкова.</p> <p>У вези са захтевом да се прецизира начин утврђивања расподеле трошкова/цене приступа, Регулатор ће донети методологију о трошковном моделу, која ће се користити за примену члана 58. Закона, у оквиру које ће бити ближе уређен начин утврђивања и расподеле трошкова, а која ће се ослањати на релевантне смернице BEREC-а, којима се утврђују критеријуми за одређивање прве сабирне или разделне тачке, као и тачке након прве сабирне или разделне тачке. Ова методологија биће предмет јавних консултација, када ће стручна и шира јавност бити у могућности да достави своја мишљења о истој.</p>

(4) У случају да Регулатор утврди да су економске или физичке баријере високе и трајне, применом одредаба овог члана, Регулатор решењем одређује имаоцу права обавезу омогућавања приступа разделној тачки и припадајућим средствима.

(5) Решење из става 4 је коначно и против њега се може покренути управни спор.

(6) Регулатор неће одредити обавезу приступа тачки након прве сабирне/разделне тачке из овог члана ако утврди да:

1) је Ималац инфраструктуре привредни субјект, који пружа само veleпродајне услуге, испуњава услове из члана 81. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“; број 35/23) и омогућава приступ мрежи врло високог капацитета било ком привредном субјекту, тиме се омогућава одржив и сличан алтернативни начин приступа до крајњих корисника под поштеним, недискриминаторним и разумним условима, при чему Регулатор може да примени овај изузетак и на друге привредне субјекте који нуде приступ мрежи врло високог капацитета под праведним, недискриминаторним и разумним условима пословања;

2) би прописивање таквих обавеза угрозило економску или финансијску одрживост постављања нове мреже, посебно у случају мањих локалних пројеката, под којим се подразумевају пројекти реализовани од стране привредних субјеката који су нови на тржишту, присутни у малим местима, или нових пројеката који потенцијално имају мање од 500 крајњих корисника.

(7) Изузетно од одредбе става 6 тачка 1) овог члана, Регулатор може да одреди обавезе привредним субјектима који успостављају мрежу јавним средствима.

Предлажемо брисање члана 9 јер је садржан у предлогу за измену члана 8.

Предлажемо измену члана 10, који би, у случају да се претходне измене прихвате постао члан 9 и који би гласио: Начин утврђивања расподеле трошкова или цене приступа

Члан 9.

(1) Регулатор доноси и објављује предлог модела расподеле трошкова и/или одређивања цене закупа који се тиче приступа из чл. 6-8 овог Правилника.

(2) Предлог модела расподеле трошкова и/или одређивања цене закупа се објављује на интернет страници Регулатора у року од 6 месеци од дана ступања на снагу овог Правилника, а одређује се у складу са принципима наведеним у Прилогу 2 овог Правилника.

(3) При примени принципа за утврђивање цене приступа и начина расподеле трошкова узимају се у обзир одговарајући прописи, препоруке и смернице Европске уније који уређују ову област.

(4) У случају да се стране не договоре о приступу, Регулатор утврђује расподелу трошкова или цену закупа примењујући модел из става 2 овог члана, као и моделе за расподелу трошкова/одређивања цене које су стране предлагале у току трајања преговора, полазећи од конкретног техничког решења, трошкова опреме и радова, као и могућности повраћаја инвестиције и узимајући у обзир ставове странака.

Предлажемо брисање садашњег члана 11 и понављамо предлог да се подаци релевантни за приступ достављају у складу са чланом 56 ЗЕК.

Образложење: Предлозеним изменама се ближе дефинисе поступак остваривања права на приступ и прописују ситуације када се приступ може омогуцити, а када одбити. Сматрамо да је неопходно да се прописе и фаза поступка која се тиче достављања захтева имаоцу права. У том смислу, прецизирано је да се приступ деловно/сабирној тацки мазе одбити у 5 ситуација - високе и трајне економске и физичке баријере, непостојање

техничких могућности, ако би реализација приступа довела до опасност по безбедност и интегритет мреже као и немогућности пружања услуга сопственим крајњим корисницима, ако се не ради о новим мрежама у смислу дефиниција из правилника или изузецима када се приступ не одобрава (ако се приступ захтева од искључиво veleпродајног оператора у смислу цлана ЗЕК и ако би приступ угрозио одрживост пројекта развоја нове мреже). Такође, сматрамо да би регулатор требало да предложи модел расподеле троскова/формирања цене закупа, а да у случају спора узима у обзир и тај свој предлог модела, али и моделе које су у трајању преговора предлагале странке.